

ปัญหาและจัดการแรงงานต่างด้าว : ในช่วงการแพร่ระบาด
โควิด – 19 กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางขะแยง
อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

Problems and Management of Migrant Workers :
During the Covid 19 Pandemic A Case Study of Bangkokyaeng
Subdistrict Municipality, Mueang Pathum Thani District,
Pathum Thani Province

สันติ คำทองแก้ว¹ วิจิตรา ศรีสอน² สมบูรณ์ สุขสำราญ³

Santi Kamthongkaew Wijittra Srisorn and Somboon Suksamran

Received: March 10, 2022 Revised: April 24, 2022 Accepted: May 1, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสถานการณ์ของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย 2. ศึกษาปัญหาแรงงานต่างด้าวในช่วงแพร่ระบาดโควิด - 19 3. ศึกษาการจัดการแรงงานต่างด้าวในช่วงแพร่ระบาดโควิด 19 และ 4. เสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวกับการคัดกรองควบคุมแพร่ระบาดโรคโควิด 19 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1. สถานการณ์ของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยปัจจุบัน

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Politics and Sunandha Rajabhat University. E-mail: s63463825017@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Politics and Sunandha Rajabhat University. E-mail : wijittra.sr@ssru.ac.th

³ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Politics and Sunandha Rajabhat University. E-mail: somboon.su@ssru.ac.th

ได้แก่ 1.1 แรงงานต่างด้าวมีการลักลอบเข้าเมืองมากขึ้น 1.2 การเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย 1.3 การจ้างค่าแรงถูก 1.4 การละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดกับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และ 1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทในการปฏิบัติตามกฎหมาย 2. ปัญหาแรงงานต่างด้าวในช่วงแพร่ระบาดของโควิด 19 ได้แก่ 2.1 ปัญหาที่อยู่อาศัยแออัด และการเคลื่อนย้ายแรงงาน 2.2 การจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายค่อนข้างมีปัญหา 2.3 ปัญหาอาชญากรรมมักเกิดในกลุ่มของแรงงานต่างด้าวกันเอง 3. การจัดการแรงงานต่างด้าวในช่วงแพร่ระบาดของโควิด 19 ได้แก่ 3.1 ด้านนโยบายการนำเข้าแรงงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย 3.2 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติมีความเกี่ยวเนื่องกัน 3.3 ด้านการออกใบอนุญาตทำงานยังมีค่าใช้จ่ายสูงมาก 3.4 ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และ 3.5 ด้านการไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงาน 4. แนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวกับการคัดกรองควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้แก่ 4.1 รัฐมีนโยบายตรวจสอบการเข้า-ออกของแรงงานต่างด้าว 4.2 มีกฎหมายการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว 4.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบการดูแลคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าว 4.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการรักษาพยาบาล และ 4.5 แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายได้รับการคุ้มครองสภาพการทำงานและค่าจ้าง

คำสำคัญ: ปัญหา การจัดการ แรงงานต่างด้าว ช่วงแพร่ระบาดของโควิด - 19

Abstract

The objectives of this research were: 1. To study the situation of migrant workers who come to work in Thailand, 2. To study the problem of migrant workers during the Covid-19 pandemic, 3. To study the management of migrant workers during the COVID-19 pandemic, and 4. To recommend guidelines for the management of migrant workers and screening to control the spread of COVID-19. The research was qualitative research. The results of the research found that 1. The situation of migrant workers who come to work in Thailand 1.1 More migrant workers smuggled into the country. 1.2 Illegal immigration. 1.3 Cheap wages. 1.4 Human rights violations caused by illegal migrant workers. 1.5 Related work units plays a role in law enforcement. 2. Problems with foreign workers during the Covid-19 epidemic include 2.1 Problems with limited housing and labor

movement. 2.2 Arrest of illegal foreign workers is quite problematic. 2.3 Crime problems often arise in the group of foreign workers themselves. 3. Management of foreign workers during the Covid-19 epidemic, including 3.1 Policy on labor imports. 3.2 Laws and regulations were related. 3.3 Work permit issuance is still very costly. 3.4 Employees' performance lacks integration between departments. 3.5 Non-compliance with contracts employment. 4. Guidelines for the management of foreign workers and the screening and control of the spread of COVID-19, as follows: 4.1 The state had a policy to check the entry and exit of foreign workers. 4.2 There was a law to protect foreign workers. 4.3 Agencies that were responsible for ensuring the quality of life of migrant workers. 4.4 The agency was responsible for medical care. 4.5 Legal migrant workers receive protection for working conditions and wages.

Keywords: Problems, management, foreign workers, the Covid-19 pandemic

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยประสบปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายมาเป็นเวลานาน อันเนื่องมาจากประเทศไทยมีภาวะการเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวภาคอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความต้องการแรงงานจำนวนมาก ประกอบกับแรงงานไทยไม่นิยมทำงานสกปรก งานหนัก และงานเสี่ยง รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านที่ดีกว่าประเทศไทยมาก ในประเทศไทยมีต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทยโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับทางราชการไทย ในจำนวนนี้เป็นผู้หญิงและเด็กมากกว่าหนึ่งแสนคน (ILO, 2008) ปัญหาแรงงานต่างด้าวทำให้ประเทศไทยต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เพื่อบริหารจัดการในประเด็นต่าง ๆ เช่น การกวาดล้างจับกุม และส่งแรงงานที่ผิดกฎหมายกลับประเทศต้นทาง รวมทั้งการจัดการอาชญากรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านความมั่นคงของชาติ การทำให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กที่เป็นลูกของแรงงานต่างด้าวซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก การจัดสวัสดิการด้านการสาธารณสุข การจัดการสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการกำหนดนโยบายในระยะยาวของประเทศไทยว่าจะจัดการอย่างไรกับลูกของแรงงานต่างด้าวที่เติบโตในประเทศไทย นอกจากนี้เรื่องของแรงงานต่างด้าวยังเกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นอาชญากรรมต่อ

มวลดมนุษยชาติและเป็นปัญหาที่มีความสำคัญในอนุภูมิภาคนี้มีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับทางราชการ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติกล่าวว่า มีแรงงานจากสหภาพพม่า สปป. ลาว และกัมพูชา สรุยอดแรงงานต่างด้าวขอขึ้นทะเบียนเกือบ 700,000 คน ในสถานการณ์ภาวะระบาดโควิด 19 ระบุถึงแรงงานจากทั้งสามประเทศที่ขึ้นทะเบียนกับทางราชการมีจำนวนเพียง 2,144,073 คน (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2564)

ประเทศไทยมีความต้องการแรงงานต่างด้าว เนื่องจากขาดแคลนแรงงานระดับล่างหรือแรงงานไร้ฝีมือ โดยเฉพาะงานประมงและงานอุตสาหกรรมต่อเนื่อง งานภาคเกษตรกรรม งานก่อสร้าง และงานคนรับใช้ การนำเข้าแรงงานต่างด้าวในจำนวนที่เหมาะสมกับความต้องการจึงมีความจำเป็น เพื่อการขยายตัวทางภาคการผลิตและภาคอุตสาหกรรมของประเทศ อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของแรงงานต่างด้าวยังไม่มีผลต่ออัตราการว่างงานของคนไทย การเลือกใช้แรงงานต่างด้าว เนื่องจากในอดีตค่าแรงของแรงงานต่างด้าวดำกว่าค่าแรงของแรงงานไทย แม้ในปัจจุบันค่าแรงของแรงงานต่างด้าวจะมีการปรับสูงขึ้น แต่แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ขยันและไม่เกี่ยงงาน ในขณะที่แรงงานไทยจะเลือกประเภทงานที่ได้รับมอบหมายและมีการเปลี่ยนงานบ่อย จะเห็นได้จากจำนวนผู้มีงานทำ ปี 2559 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.87 ในขณะที่แรงงาน ต่างด้าวที่ทำงานอยู่ในประเทศ ปี 2559 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.31 (กรมการจัดหางาน, 2560) และมีลดจำนวนลงในช่วงมีการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานเพื่อนบ้านที่เข้ามาทดแทนทำงานประเภท 3D คือ งานสกปรก (dirty job) งานอันตราย (dangerous job) และงานยาก (demanding หรือ difficult job) (พันธ์รับ ราชพงศา, 2557)

การแพร่ระบาดของโควิด 19 ระลอกใหม่ สร้างความตระหนักให้กับทุกคนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยมีจุดเริ่มต้นของการระบาดในรอบนี้มาจากแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย นำเชื้อเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านและใช้ตลาดกลางกุ้งที่จังหวัดสมุทรสาครเป็นที่ระบาดของเชื้อ ผู้ที่ติดเชื้อที่ตรวจพบในช่วงแรกล้วนมีส่วนเชื่อมโยงกับจังหวัดสมุทรสาครทั้งสิ้น และมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวออกไปในวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของนายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการกิจการ และลูกจ้าง ดังนั้น เพื่อลดปัญหาที่มีผลกระทบต่อความสงบสุขในวงการแรงงาน จึงขอให้นายจ้าง ลูกจ้าง นำมาตรการและแนวปฏิบัติการส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ในภาวะวิกฤต และมาตรการและแนวทางบรรเทาปัญหาการเลิกจ้าง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและการจัดการแรงงานต่างด้าวในช่วงแพร่ระบาดของโควิด - 19 ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายในการจัดการกับปัญหาแรงงาน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานอย่างถูกต้อง ให้สามารถรับมือกับปัญหาแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด - 19 จึงเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้สามารถจัดปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยในปัจจุบัน กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาแรงงานต่างด้าวในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาการจัดการแรงงานต่างด้าวในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวกับการคัดกรองควบคุมการแพร่ระบาดโรคโควิด 19 กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ส่งผลกระทบต่อการเข้ามาของแรงงานต่างด้าว

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการศึกษาโดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม จำนวน 20 คน ดังนี้

- 1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 4 คน
- 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ 2 ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน จำนวน 4 คน
- 1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ 3 ได้แก่ ผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน
- 1.4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ 4 ได้แก่ แรงงานต่างด้าว จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และการขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย เพื่อให้เข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัยอันนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้องและครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาให้มากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูล ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิจัย รวมถึงศึกษาจากเอกสารวิชาการ ผลงานวิจัย บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการสืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือทางเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและนำข้อมูลมาสังเคราะห์ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ครอบคลุมเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย

3.2 การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) แนวทางนี้เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยผู้วิจัยทำการออกแบบสัมภาษณ์เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ มีหลักการพื้นฐาน ได้แก่ การลดทอนข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากภาคสนาม เพื่อให้ได้กลุ่มข้อมูลที่มีความหมายร่วมกัน และมีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของข้อมูลจนได้แบบแผนของความเชื่อมโยงที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้ดีที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สถานการณ์ของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศในปัจจุบัน

1.1 แรงงานต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทยมีการลักลอบเข้าเมืองมากขึ้น

ปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งถูกกฎหมายและลักลอบเข้าเมือง เนื่องจากในประเทศไทยขาดแคลนแรงงานเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าว เพราะงานบางอย่างคนไทยก็ไม่สามารถทำได้แม้ว่าค่าแรงจะสูง

1.2 แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย

แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ที่ลักลอบเข้าเมืองและทำงานผิดกฎหมายมีจำนวน มากนั้น โดยเข้ามาตามคำแนะนำ/ชักชวนของคนที่เคยเข้ามาก่อน และมีนายหน้าผิดกฎหมาย คอยจัดหาและนำเข้ามา ซึ่งคนเหล่านี้ไม่อยู่ในระบบ ไม่ผ่านการคัดกรองและเข้าเมืองแบบผิด กฎหมาย จึงไม่ได้รับการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายแรงงาน ประกันสังคม และการประกัน สุขภาพ

1.3 การจ้างแรงงานต่างด้าวเนื่องจากค่าแรงถูก

จังหวัดปทุมธานีมีสถานประกอบการจำนวนมาก ดังนั้น งานที่ไม่ต้องการอาศัย ทักษะ (Non-skill labor) จึงใช้แรงงานต่างด้าวเป็นหลัก ซึ่งมีทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เลือกจ้างแรงงานต่างด้าวเนื่องจากค่าแรงถูก เพื่อลดต้นทุนให้ตัวเอง และ การจ้างงานส่วนมากเป็นบริษัทการจ้างงานเป็นไปตามกฎของบริษัท

1.4 การละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดกับแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาผิดกฎหมาย

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดกับภาคแรงงานต่างด้าวที่ เข้ามาอย่างผิดกฎหมาย ทั้งปัญหาการค้ามนุษย์ การค้าประเวณี การล่วงละเมิดทางเพศ การ จ่ายเงินเดือนไม่เป็นไปตามมาตรการ นอกจากนี้ก็มีปัญหานายจ้างละเมิดสิทธิ แรงงานต่างด้าว หญิงถูกเลิกจ้างเมื่อตั้งครรภ์ รวมถึงความปลอดภัยในการทำงาน และการปฏิบัติต่อลูกจ้าง แรงงานต่างด้าวบางแห่งทำงานแบบไม่มีสัญญาจ้าง การจ้างงานไม่เป็นไปตามกฎหมายแรงงาน

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทต่อแรงงานต่างด้าวในการปฏิบัติตาม กฎหมาย

มีบทบาทต่อแรงงานต่างด้าวในการสนับสนุนการดำเนินการของส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง ทั้งการจับกุม การตรวจคัดกรอง และอื่น ๆ โดยมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ส่งเสริม การกวดขันในการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงสนับสนุนการช่วยเหลือในการกิจทั้งของฝ่าย ปกครองและฝ่ายตำรวจ รวมทั้งควบคุม ดูแล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีบทบาทใน การสนับสนุน การดำเนินการตามนโยบายรัฐ/จังหวัด (เช่น การให้ตรวจคัดกรองโควิดให้กับ

แรงงาน) การดูแลด้านสังคม ด้านสาธารณสุข และด้านเศรษฐกิจ ดูแลคุ้มครองให้ได้รับสิทธิตามที่พึงได้รับ

2. ปัญหาแรงงานต่างด้าวในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19

2.1 ปัญหาที่อยู่อาศัยแออัด และการเคลื่อนย้ายแรงงาน

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากแรงงานต่างด้าวในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 มีประเด็นที่สำคัญคือ การอยู่อาศัยที่แออัดของแรงงาน และการเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างพื้นที่ (เช่น สีแดงไปสีเหลือง เป็นต้น) ซึ่งยากต่อการควบคุม อันอาจจะส่งผลต่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

2.2 การจับกุมแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาผิดกฎหมายค่อนข้างมีปัญหา

การจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายนั้น แยกได้เป็นกรณีที่แรงงานไม่ได้กระทำความผิดและเข้ามาในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และกรณีที่แรงงานเข้ามาในประเทศโดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จึงทำให้ค่อนข้างมีปัญหา

2.3 ปัญหาอาชญากรรมมักเกิดในกลุ่มของแรงงานต่างด้าวกันเอง

ปัญหาด้านอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว พบว่ามีบ้างแต่ไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นอาชญากรรมที่เกิดในหมู่ของแรงงานต่างด้าวกันเอง เกิดจากการวิวาทะหว่างกัน และก่อเหตุ ต่อนายจ้างหรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่แรงงานต่างด้าวด้วยกัน

3. การจัดการแรงงานต่างในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19

3.1 ด้านนโยบายการนำเข้าแรงงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นนโยบายตั้งรับ คือ เปิดรับ คัดกรอง ลงทะเบียนต่าง ๆ รวมถึงการให้มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการควบคุมโรคโควิด-19 แต่ก็ควรที่จะสร้างนโยบายเชิงรุก คือ ให้ประเทศต้นทางคัดกรอง จัดทำทะเบียน และอื่น ๆ ก่อนนำเข้ามาให้เข้มงวด มากขึ้น

3.2 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติมีความเกี่ยวเนื่องกัน

ในประเทศไทยมีกฎหมายหลายกฎหมายที่มีความต่อเนื่องกัน ทั้งการตรวจคัดกรอง การขึ้นทะเบียนแรงงาน การดำเนินการในการนำเข้า ซึ่งเป็นกฎหมายของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง แต่การขึ้นทะเบียน และอื่น ๆ เป็นส่วนของแรงงานและปกครองท้องถิ่น หากไม่มีการดำเนินการว่าเข้ามาเป็นแรงงานที่ไหนดอย่างใดตั้งแต่ต้นก็ยากที่จะควบคุมได้ การนำเข้านั้นมีการทำงานหลายขั้นตอน ทำให้ซับซ้อนและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3.3 การออกใบอนุญาตทำงานยังมีค่าใช้จ่ายสูงมาก

การออกใบอนุญาตนั้น มีหลายหน่วยงาน ทั้งแรงงาน ปกครอง และตรวจคนเข้าเมือง และมีความสลับซับซ้อนในการดำเนินการ รวมทั้งมีนายหน้ารับดำเนินการ ทำให้ค่าใช้จ่ายสูงมากยิ่งขึ้น มีการดำเนินการผ่านระบบมากขึ้น/ลดการแออัดของผู้คน โดยหน่วยงานด้านแรงงานเป็นหน่วยที่ประสานงานด้านแรงงาน รวมทั้งการผ่อนปรนให้ใบอนุญาตที่หมดอายุต่อไปได้อีก

3.4 ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการประสานข้อมูล ทำให้ข้อมูลขาดความเป็นปัจจุบัน หากการปฏิบัติเป็นการบูรณาการร่วมมือระหว่างหน่วยงานกันจะทำให้เกิดความคล่องตัวน้อย การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ล่าช้าเนื่องจากขั้นตอน กระบวนการ รวมถึงมาตรการในการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อโควิด 19

3.5 ด้านการไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงาน

ส่วนใหญ่พบว่าเกิดขึ้นเรื่อยๆ เป็นความสนใจของแรงงานและนายจ้าง ที่แรงงานต้องการจะย้ายงาน/เปลี่ยนนายจ้าง แรงงานต่างด้าวไม่ปฏิบัติตาม เช่น การหลบหนีจากนายจ้าง การทำงานผิดประเภท จะพบว่าการหลบหนีไม่มีการต่อใบอนุญาต เนื่องจากแรงงานประสงค์จะไปทำงานกับนายจ้างคนใหม่ รวมถึงการประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ได้รับอนุญาต แรงงานในระบบพบปัญหาน้อยมากทั้งแรงงานเองและนายจ้าง

4. แนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวกับการคัดกรองควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

4.1 รัฐมีนโยบายตรวจสอบการเข้า-ออกของแรงงานต่างด้าว

ภาครัฐมีนโยบายและมาตรการที่จะตรวจสอบการเข้า-ออกของแรงงานในระบบ และกวดขันตรวจตราการนำแรงงานต่างด้าวจากต่างประเทศเข้ามาต้องได้รับอนุญาต ขาดความเข้มงวดกวดขันในการดำเนินการ รวมถึงแรงงานมีการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมาย ตรวจคัดกรอง และกักตัวก่อนเข้ามาในประเทศ มีการตรวจคัดกรอง การรักษากรณีเจ็บป่วย การจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย การเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของแรงงานและกลับออกไป

4.2 มีกฎหมายการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว

ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองแรงงาน แต่อาจจะยังไม่มี การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง และนายจ้างบางส่วนอาจจะยังละเลยในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย การทำประกันให้แรงงาน เน้นให้ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน และเป็นไปตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน โดยมีการกวดขัน การห้ามเคลื่อนย้าย มีการคุ้มครองแรงงานที่เข้ามาอย่างถูกกฎหมายที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม และไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม การคุ้มครองแรงงานต่างด้าวนั้นจึงเป็นไปตามกฎหมายแรงงาน

4.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบการดูแลคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าว

การดูแลคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าว เป็นเรื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำรงทำหน้าที่ในฐานะผู้สนับสนุนหรือการบังคับใช้กฎหมาย เมื่อมีการแจ้งความ/ขอความร่วมมือ แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอย่างถูกต้อง ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพการทำงานและนายจ้างด้วย ควรมีสถานที่พักอาศัยที่สะอาดเป็นระเบียบ ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน มีระบบประกันสังคม มีการรักษาพยาบาลและการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน

4.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการรักษาพยาบาล

แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานถูกกฎหมายและได้รับการขึ้นทะเบียนแรงงาน มีสิทธิการรักษาพยาบาลตามสิทธิประกันสุขภาพ และในช่วงโควิด – 19 ได้รับการรักษาตามหลักมาตรฐานการรักษาเช่นเดียวกับแรงงานอื่น การสนับสนุนกำลังพลตามที่หน่วยงานขอความร่วมมือ พบว่าเป็นไปตามกฎหมายแรงงานในส่วนของการประกันสุขภาพที่นายจ้างทำไว้ การตรวจสุขภาพทุกเดือน และงดการรวมกลุ่ม การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เป็นไปตามแนวทางการป้องกันโรค และมีการจำกัดพื้นที่ให้แรงงานต่างด้าว

4.5 แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายได้รับการคุ้มครองสภาพการทำงานและค่าจ้าง

กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กำหนดสภาพการทำงานและมาตรฐานการทำงานที่มาตรฐานไว้แล้ว เพียงแต่พบว่า ในหลายกรณีที่เกิดขึ้น นายจ้างละเลยที่จะปฏิบัติตาม และภาครัฐเองก็ยังไม่สามารถกวดขันการดำเนินการอย่างเข้มงวด การตรวจตราให้เป็นไปตามมาตรฐานจริง ๆ แล้วมีความยากลำบากในการตรวจสอบ แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายที่เข้ามาเป็นแรงงานตามระบบ มีมาตรการของงานและค่าจ้างเป็นไปตามที่ตกลง และมีสภาพการ

ทำงานที่เป็นมาตรฐาน ส่วนแรงงานผิดกฎหมายที่มักถูกเอาเปรียบและมีสภาพการทำงานที่อันตราย ใช้มาตรการจ้างและสภาพการทำงาน เช่นเดียวกับแรงงานไทย

อภิปรายผล (Research Discussion)

ผู้วิจัยขอเสนออภิปรายผล ดังนี้

1. สถานการณ์ของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศในปัจจุบัน

1.1 แรงงานต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทยมีการลักลอบเข้าเมืองมากขึ้น

ปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งถูกกฎหมายและลักลอบเข้าเมือง อาจเป็นเพราะว่าประเทศไทยมีการเติบโตในภาคธุรกิจ ทำให้มีความต้องการแรงงานสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของพันเอก จักรวรรดิ หล่ายศรี (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติกับความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีการกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ โดยส่งเสริมให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ทำให้ธุรกิจทั้งภาคการผลิตและภาคการบริการเกิดการขยายตัว ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานที่เพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทดแทนแรงงานที่ต้องการ

1.2 แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย

แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ที่ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายมีจำนวนมากขึ้น โดยเข้ามาตามคำแนะนำ/ชักชวนของคนที่เคยเข้ามาก่อน และมีนายหน้าผิดกฎหมายคอยจัดหาและนำเข้ามา อาจเป็นเพราะว่ามีขบวนการจัดหาและนำเข้าแรงงานต่างด้าวนำเสนอแรงงานแก่ผู้ประกอบการที่ต้องการเป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของภักดีศรี แอนิหน (2561) ศึกษาเรื่อง แรงงานต่างด้าว: การบริหารและการจัดการในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวมียาเหตุหลักจากสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานจำนวนมาก จึงเกิดขบวนการนำพาและขบวนการค้ามนุษย์ขึ้น

1.3 การจ้างแรงงานต่างด้าวเนื่องจากค่าแรงถูก

จังหวัดปทุมธานีมีสถานประกอบการจำนวนมาก ดังนั้น งานที่ไม่ต้องการอาศัยทักษะ (Non-skill labor) จึงใช้แรงงานต่างด้าวเป็นหลัก อาจเป็นเพราะว่าค่าจ้างของแรงงาน

ต่างตัวถูก ผู้ประกอบการจึงนิยมใช้แรงงานประเภทนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของภักสิริ แอนิหน (2561) ศึกษาเรื่อง แรงงานต่างด้าว: การบริหารและการจัดการในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวมียสาเหตุหลักจากสถานะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานจำนวนมาก

1.4 การละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดกับแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาผิดกฎหมาย

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดกับภาคแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอย่างผิดกฎหมาย ทั้งปัญหาการค้ามนุษย์ การค้าประเวณี การล่วงละเมิดทางเพศ การจ่ายเงินเดือนไม่เป็นไปตามมาตรการ อาจเป็นเพราะว่าแรงงานที่เข้ามาส่วนใหญ่ผิดกฎหมาย จึงถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ทิวาคำ และสุวรรัฐ แลสันกลาง (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ทำให้เกิดปัญหาตามมาคือ ค่าใช้จ่ายในการใช้แรงงานต่างด้าวระหว่างแบบถูกต้องตามกฎหมายกับแบบผิดกฎหมายมีความแตกต่างกันมาก จนเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนิยมใช้แรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายลักลอบทำงาน

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทต่อแรงงานต่างด้าวในการปฏิบัติตามกฎหมาย

ฝ่ายปกครองและฝ่ายตำรวจมีบทบาทต่อแรงงานต่างด้าว ทั้งการจับกุม การตรวจคัดกรอง และอื่น ๆ โดยมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ส่งเสริม การกวดขัน รวมทั้งควบคุมดูแล ให้เป็นไปตามกฎหมาย อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ทิวาคำ และสุวรรัฐ แลสันกลาง (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบสถานประกอบการควรจะดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดในพื้นที่ที่มีแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ของตน เนื่องจากมีความใกล้ชิดรับรู้และเข้าใจสภาพปัญหาในท้องถิ่น

2. ปัญหาแรงงานต่างด้าวในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19

2.1 ปัญหาที่อยู่อาศัยแออัด และการเคลื่อนย้ายแรงงาน

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากแรงงานต่างด้าวในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 มีประเด็นที่สำคัญคือ การอยู่อาศัยที่แออัดของแรงงาน และการเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างพื้นที่ อาจเป็นเพราะว่าเมื่อแรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ย่อมก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักสิริ แอนิน (2561) ศึกษาเรื่อง แรงงานต่างด้าว: การบริหารและการจัดการในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวมียุทธศาสตร์หลักจากสถานะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานจำนวนมาก ประกอบกับ การดำเนินงานของภาครัฐที่มีจุดอ่อนในเรื่องการดำเนินคดี และการปราบปรามปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ทำให้การแก้ปัญหาในภาพรวมขาดเอกภาพ และประสิทธิภาพ กระทั่งต่อความมั่นคงของชาติและความสงบสุขเรียบร้อยของสังคม

2.2 การจับกุมแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาผิดกฎหมายค่อนข้างมีปัญหา

การจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายนั้น แยกได้เป็นกรณีที่แรงงานไม่ได้กระทำความผิดและเข้ามาในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และกรณีที่แรงงานเข้ามาในประเทศโดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อาจเป็นเพราะว่าเมื่อแรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ย่อมก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักสิริ แอนิน (2561) ศึกษาเรื่อง แรงงานต่างด้าว: การบริหารและการจัดการในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวมียุทธศาสตร์หลักจากสถานะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานจำนวนมาก จึงเกิดขบวนการนำพาและขบวนการค้ามนุษย์ขึ้น

2.3 ปัญหาอาชญากรรมมักเกิดในกลุ่มของแรงงานต่างด้าวกันเอง

ปัญหาด้านอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว พบว่ามีบ้างแต่ไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นอาชญากรรมที่เกิดในหมู่ของแรงงานต่างด้าวกันเอง อาจเป็นเพราะว่าเมื่อแรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ย่อมก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักสิริ แอนิน (2561) ศึกษาเรื่อง แรงงานต่างด้าว: การบริหารและการจัดการในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวมียุทธศาสตร์หลักจากสถานะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานจำนวนมาก จึงเกิดขบวนการนำพาและขบวนการค้ามนุษย์ขึ้น

3. การจัดการแรงงานต่างในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19

3.1 ด้านนโยบายการนำเข้าแรงงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นนโยบายตั้งรับ คือ เปิดรับ คัดกรอง ลงทะเบียน ต่าง ๆ รวมถึงการให้มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมโรคโควิด-19 แต่ที่ควรที่จะสร้างนโยบายเชิงรุก คือ ให้ประเทศต้นทางคัดกรอง จัดทำทะเบียน และอื่น ๆ ก่อนนำเข้ามาให้เข้มงวดมากขึ้น อาจเป็นเพราะว่ากฎหมายการนำเข้าแรงงานที่ถูกกฎหมาย ทำให้นโยบายการปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ทิวาคำ และสุวรรฐ แลสันกลาง (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ด้านนโยบายการนำเข้าแรงงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เป็นนโยบายที่มีความเหมาะสม

3.2 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติมีความเกี่ยวเนื่องกัน

ในประเทศไทยมีกฎหมายหลายกฎหมายที่มีความต่อเนื่องกัน ทั้งการตรวจคัดกรอง การขึ้นทะเบียนแรงงาน อาจเป็นเพราะว่ากฎหมายการนำเข้าแรงงานที่ถูกกฎหมาย ทำให้นโยบายการปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของโสธญา พิกุลหอม (2561) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ภาครัฐจึงได้ทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว และได้ประกาศใช้ “พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560” โดยบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2560 เพื่อมุ่งหวังให้การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวเกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องตามหลักมาตรฐานสากล

3.3 ด้านการออกใบอนุญาตทำงานยังมีค่าใช้จ่ายสูงมาก

การออกใบอนุญาตนั้นมีหลายหน่วยงาน ทั้งแรงงาน ปกครอง และตรวจคนเข้าเมือง และมีความสลับซับซ้อนในการดำเนินการ รวมทั้งมีนายหน้ารับดำเนินการ ทำให้ค่าใช้จ่ายสูงมากยิ่งขึ้น อาจเป็นเพราะว่ากฎหมายการนำเข้าแรงงานที่ถูกกฎหมายมีค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต สอดคล้องกับงานวิจัยของโสธญา พิกุลหอม (2561) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า พระราชกำหนดแรงงานต่างด้าวมียอดค่าธรรมเนียมและอัตราโทษที่สูงเกินไป เช่น กรณียื่นคำขออนุญาตจ้างแรงงานต่างด้าวเข้าทำงานจะต้องชำระค่าธรรมเนียมยื่นคำขออนุญาตและการออกใบอนุญาตฉบับละ 20,000 บาทต่อแรงงาน 1 คน โดยมีอายุเพียง 2 ปี และต่อใบอนุญาตได้คราวละ 2 ปี

แต่ไม่เกิน 4 ปี ต่อใบอนุญาตครั้งละ 20,000 บาท และต้องวางหลักประกันเพื่อประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากนายจ้างที่นำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศอีกด้วย หรือกรณีเพิ่มอัตราโทษหากผู้ประกอบการรับแรงงานต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงาน

3.4 ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการประสานข้อมูล ทำให้ข้อมูลขาดความเป็นปัจจุบัน อาจเป็นเพราะว่ากฎหมายเกี่ยวกับแรงงานมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน การปฏิบัติจึงแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ทิวาคำ และสุวรรฐ แลสันกลาง (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การให้บริการของเจ้าหน้าที่แต่ละบุคคล และแต่ละแห่งมีเงื่อนไขในการพิจารณาเอกสารแตกต่างกันออกไป ยังไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงควรจะมีการแก้ไขระบบให้รวดเร็วมากขึ้น

3.5 ด้านการไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงาน

ส่วนใหญ่พบว่าเกิดขึ้นเรื่อยๆ เป็นความสมัครใจของแรงงานและนายจ้าง ที่แรงงานต้องการจะย้ายงาน/เปลี่ยนนายจ้าง แรงงานต่างด้าวไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงาน อาจเป็นเพราะว่ากฎหมายการนำเข้าแรงงานที่ถูกกฎหมาย ทำให้การปฏิบัติต้องเป็นไปตามกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ทิวาคำ และสุวรรฐ แลสันกลาง (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า แรงงานต่างด้าวจำนวนหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาการจ้างงานได้ เนื่องจากสาเหตุสภาพการทำงานและการได้รับค่าจ้างที่สูงกว่าจากสถานที่ประกอบอีกแห่งหนึ่ง อีกทั้งการถูกรบกวนจากเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบว่าใช้แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายหรือไม่ ได้กลายเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันและกันในพื้นที่

4. แนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวกับการคัดกรองควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

4.1 รัฐมีนโยบายตรวจสอบการเข้า-ออกของแรงงานต่างด้าว

ภาครัฐมีนโยบายและมาตรการที่จะตรวจสอบการเข้า-ออกของแรงงานในระบบ และกวดขันตรวจตราการนำเข้าแรงงานต่างด้าวจากต่างประเทศที่เข้ามาต้องได้รับอนุญาต รวมถึงแรงงานมีการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมาย ตรวจคัดกรอง และกักตัวก่อนเข้ามาในประเทศ ซึ่งกฎหมายคุ้มครองแรงงานทำให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัย

ของภูวกร โตสิงห์ขร (2560) ศึกษาเรื่อง การจัดการระบบแรงงานต่างด้าวโดยวิธีการตรวจสอบสัญชาติ การตรวจลงตรา และการพิจารณาอนุญาตการทำงานของแรงงานสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมา ในลักษณะบริการแบบเบ็ดเสร็จ ผลการศึกษาพบว่า ระบบ One Stop Service ยังคงเป็นกระบวนการที่ใช้เวลานานซึ่งต้องใช้ขั้นตอนที่มากเกินไป ทำให้เสียเวลาและมีค่าใช้จ่ายสูง ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะให้ปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มจำนวนศูนย์บริการและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้เสร็จภายใน 1 วัน

4.2 มีกฎหมายการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว

ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองแรงงาน แต่อาจจะยังไม่มี การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง และนายจ้างบางส่วนอาจจะยังละเลยในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งกฎหมายคุ้มครองแรงงานทำให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ทิวาคำ และสุวรรฐ แลสันกลาง (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การคุ้มครองแรงงานมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างด้าว พบว่าแรงงานต่างด้าวต่างมีความเห็นร่วมกันว่าระดับหนึ่ง มีความเป็นมาตรฐานสากล เพราะมีการคุ้มครองตามกฎหมายดูแลด้านความเรียบร้อยของต่างด้าวก่อนเข้ามาทำงาน

4.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบการดูแลคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าว

การดูแลคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าว เป็นเรื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกฎหมายคุ้มครองแรงงานทำให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของดำรง อารงเลาหะพันธุ์ (2562) ศึกษาเรื่อง การศึกษามาตรการของประเทศไทยในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนแรงงานต่างด้าว ผลการวิจัยพบว่า มาตรการการดำเนินงานด้านสุขภาพในประเทศไทย ส่วนใหญ่มุ่งไปที่การควบคุมโรคและการตอบโต้เมื่อมีปัญหา และการให้สิทธิในการรักษาพยาบาล

4.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการรักษาพยาบาล

แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานถูกกฎหมายและได้รับการขึ้นทะเบียนแรงงาน มีสิทธิการรักษาพยาบาลตามสิทธิประกันสุขภาพ และในช่วงโควิด – 19 ได้รับการรักษาตามหลักมาตรฐานการรักษาเช่นเดียวกับแรงงานอื่น ซึ่งกฎหมายคุ้มครองแรงงานทำให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของดำรง อารงเลาหะพันธุ์ (2562) ศึกษาเรื่อง การศึกษามาตรการของประเทศไทยในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนแรงงานต่างด้าว ผลการวิจัยพบว่า มาตรการการดำเนินงานด้านสุขภาพในประเทศไทย ส่วนใหญ่มุ่งไปที่การ

ควบคุมโรคและการตอบโต้เมื่อมีปัญหา และการให้สิทธิในการรักษาพยาบาล ซึ่งในประเด็นนี้ การกำหนดมาตรการและการดำเนินงานยังเป็นไปในภาพรวมของประเทศ ไม่ได้แยกระหว่างคนไทยและคนต่างด้าว

4.5 แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายได้รับการคุ้มครองสภาพการทำงานและค่าจ้าง

กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กำหนดสภาพการจ้างงานและมาตรฐานการทำงานที่มาตรฐานไว้แล้ว ซึ่งกฎหมายคุ้มครองแรงงานทำให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของพันเอก จักรวรรดิ หล่ายศรี (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติกับความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า แรงงานข้ามชาติที่หลั่งไหลเข้ามาทำงานในพื้นที่ อาจก่อให้เกิดผลกระทบและปัญหาเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะในมิติของความมั่นคง จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและเป็นระบบเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ (References)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัย เห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดการแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบและควรจัดการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
2. จากผลการวิจัย ในสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด 19 นี้ เห็นควรให้ภาครัฐเข้ามาดูแลเรื่องการฉีดวัคซีนอย่างเป็นรูปธรรม จะมีส่วนช่วยให้มีการควบคุมและจัดการเรื่องการฉีดวัคซีนได้อย่างเรียบร้อย และสามารถลดการแพร่กระจายของเชื้อโควิด 19 ได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย สภาพปัญหา และอุปสรรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวและนำมาซึ่งความสำเร็จต่อไป
2. ควรมีการศึกษากิจการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำมาเปรียบเทียบและใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการของประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- จักรวรรดิ หล่ายศรี, พันเอก. (2560). การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติกับความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดเชียงราย. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยการทัพบก.
- ดำรง ชำรงเลาหะพันธุ์. (2562). การศึกษามาตรการของประเทศไทยในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนแรงงานต่างด้าว. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล. หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 11 สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.
- พันธ์รบ ราชพงศา. (2557, 4 พฤศจิกายน). ปัญญาแรงงานไร้ปัญญา คัดเกรดดีเยี่ยม. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, 4(163), 1.
- ภักดีสิริ แอนิหน. (2561). แรงงานต่างด้าว: การบริหารและการจัดการในประเทศไทย. วารสารศิลปการจัดการ. 2, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 117-132.
- ภูวกร โตสิงห์ขร. (2560). การจัดการระบบแรงงานต่างด้าวโดยวิธีการตรวจสัญชาติ การตรวจลงตรา และการพิจารณาอนุญาตการทำงานของแรงงานสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมาในลักษณะบริการแบบเบ็ดเสร็จ. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. (2564). สถิติจำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือนมิถุนายน 2564. กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน.
- สิริพร ทิวาคำ และสุวรรรัฐ แลสันกลาง. (2562). การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์. 2, 3 (กรกฎาคม-กันยายน): 43-56.
- โสธญา พิgulหอม. (2561). ความต้องการแรงงานไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ.2561-2570) เข้าถึงได้จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/aug2561-1.pdf {2564, 8 ธันวาคม}.
- อาภรณ์ ชีวะเกรียงไกร. (2560). ส่องกล้องเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: กรุงเทพธุรกิจ
- ILO. (2008). Meeting the challenge, proven practices for human trafficking prevention in the Greater Mekong Sub-region. Bangkok.